

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
імені Івана Боберського**

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
“Компетентнісний підхід у фізичному вихованні”

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий) рівень

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Галузь знань – 01 «Освіта»

Спеціальність – 017 *Фізична культура і спорт*

Кількість кредитів – 3 – 90 год.,

із них: аудиторних – 30 год. (12 год – лекційних та 18 год. – семінарських занять); самостійної роботи – 60 год.

Форма навчання – денна та заочна

Рік підготовки – 2, семестр – 3

Компонент освітньо-наукової програми – вибіркова

Матеріал поділено на 3 модулі, виокремлено 6 змістові модулі. Вид контролю – *залік*.

Керівник курсу

Сороколіт Наталія Стефанівна – доцент кафедри теорії і методики фізичної культури, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, Заслужений учитель України.

Контактна інформація:

Адреса: Львів, 79007, вул. Костюшка, 11, ЛДУФК імені Івана Боберського, авд.201, тел. (032)2603257,

e-mail: sorokolit21@gmail.com

Консультації: вівторок, четвер 12:00-13:00, авд.202

Опис дисципліни

Впродовж останніх років наша країна впевнено рухається шляхом глибоких і структурних реформ в усіх галузях суспільства – розпочато системну трансформацію освітньої сфери, головна мета якої – нова висока якість освіти на всіх рівнях: від початкової школи – до закладів вищої освіти.

Масштабне реформування освіти в Україні стало можливим завдяки прийняттю Закону України «Про освіту», який задекларував всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору.

Нові виклики часу, динамічний розвиток інформаційних технологій, євроінтеграційний вектор в освітній політиці нашої держави і прагнення України увійти до європейського освітнього простору, актуалізують активні дії освітянської спільноти щодо реформування освіти, її стратегічних напрямів і концептуальних положень. У цьому контексті на часі є розгляд базових термінів, до яких у дослідженні віднесено «реформування», «трансформація», «модернізація», як такі, що використовуються у науковій педагогічній літературі, в законодавчих, урядових, стратегічних документах для позначення змін в освітній галузі. середньої школи.

Курс “Компетентнісний підхід у фізичному вихованні” розроблено з урахуванням вимог до змісту підготовки здобувачів вищої освіти *ступеню доктора філософії*, галузі знань *освіта*, спеціальності *середня освіта (фізична культура)*; його зміст відповідає вимогам третього освітньо-наукового рівня.

Мета викладання курсу – закріплення знань теоретико-методичних основ компетентнісного фізичного виховання та засвоєння методичних і організаційних особливостей впровадження ключових компетентностей у фізичне виховання.

Програмні компетентності

У результаті вивчення курсу “Компетентнісний підхід у фізичному вихованні” в здобувачів освіти наукового ступеня доктора філософії будуть сформовані такі спеціальні компетентності (СК):

- СК 1. Здатність здійснювати наукове дослідження у сфері фізичної культури і спорту.
- СК 2. Здатність інтерпретувати фундаментальні знання сфери фізичної культури і спорту до конкретної проблемної ситуації.
- СК 3. Здатність визначати сучасні тенденції розвитку фізичної культури і спорту в Україні та світі.
- СК 4. Здатність здійснювати підготовку фахівців у сфері фізичної культури та спорту в системі вищої освіти.
- СК 7. Здатність реалізовувати взаємозв’язок наукового знання з практикою сфери фізичної культури та спорту.

Програмні результати навчання

- ПРН 2. Розуміти стратегію наукового пізнання, уявляти його

проблемне поле, формулювати наукові гіпотези, виокремлювати науково-практичні завдання.

- ПРН 3. Розуміти різноманітність проблем сфери фізичної культури і спорту та шляхів їх вирішення.

- ПРН 15. Демонструвати технології впровадження результатів наукових досліджень в практику, актуалізувати методологічні підходи до процесу підготовки спортсменів у дитячому, дитячо-юнацькому, резервному, олімпійському, професійному, неолімпійському, адаптивному, масовому спорті, спорті вищих досягнень, спорті ветеранів тощо; у фізичному вихованні та оздоровчо-рекреаційній активності різних груп населення; в підготовці кадрів галузі відповідно до вимог сьогодення

Пререквізити. Вивчення цієї дисципліни базується на знаннях з курсів педагогіки, психології; органічно поєднується з науково-педагогічною практикою здобувачів наукового ступеню, яка передбачає удосконалення організаційних, методичних, наукових і практичних навичок. Вивчення курсу неможливе без освоєння Сучасні тенденції у теорії та методиці фізичної культури.

Постреквізитів не існує. Здобувачі наукового ступеню здобудуть компетентності, важливі для професійної кваліфікації доктора філософії.

Навчальний контент

№ теми	Теми	Результати навчання	Зміст практичних робіт	Форма контролю	Література
1	Поняття «компетентності», розвиток та оцінка ключових компетентностей в системах шкільної освіти країн Європейського Союзу	Знати: тлумачення поняття «компетенція», «компетентність»; різницю між двома поняттями; етапи формування компетентнісного навчання за кордоном; методики оцінювання компетентностей в країнах Європейського Союзу	Підготувати до 1-го семінарського заняття: інформаційне повідомлення про визначення поняття «компетентність». Висвітлити різні підходи до визначення, аналізують найбільш ефективні визначення, відстоюють власну точку зору щодо формулювання визначень «компетенція» та «компетентність»; аналізують спільні та відмінні риси двох понять. Окреслюють етапи формування компетентнісного навчання в країнах Європейського Союзу; виокремлюють чинники, які вимагають запровадження компетентнісного навчання в освіті. Обирають найбільш ефективні методики формування компетентностей.	Записи в зошиті про значення фізичного виховання для ослабленого організму; відповіді на запитання; участь в дискусії	1, 3, 4, 6,13, 14
2	Ключові компетентності в країнах Європейського Союзу. Вклад фізичного виховання у розвиток ключових компетентностей	Знати: перелік ключових компетентностей в країнах Європейського Союзу; компетентнісний потенціал фізичного виховання у розвитку ключових компетентностей	Підготувати до 2-го семінарського заняття: на основі фондів бібліотеки, мережі Інтернет здійснити аналіз ключових компетентностей в освіті в країнах Європейського Союзу у формі таблиці чи презентації (за бажанням аспіранта); визначити вплив засобів фізичного виховання на формування ключових компетентностей в країнах	Ксерокопія таблиці, вклеєна в зошит аспіранта, підготовка презентації, записи в зошиті, відповіді на запитання	13,14,16

		Європейського Союзу .			
3	Передумови впровадження компетентнісного навчання в Українській системі освіти. Етапи реформування освіти на основі реалізації компетентнісного навчання.	Знати: передумови, що спонукають впровадження компетентнісного навчання в українській системі освіти; характеристика етапів запровадження компетентнісного навчання	Підготуватися до 3-го семінарського заняття: підготувати інформаційне повідомлення щодо причин запровадження компетентнісного навчання в Україні; здійснити критичний аналіз етапів запровадження навчання на основі компетентнісного підходу; виокремити позитивні та негативні чинники такого навчання	Інформаційне повідомлення, виступ з коментарем/доповіддю, участь в обговоренні	2, 4, 6, 17
4	Реформування системи освіти на засадах компетентнісного навчання. Концепція освітньої реформи «Нова українська школа», її складові та етапи реалізації.	Знати: складові Концепції та етапи впровадження освітньої реформи «Нова українська школа»; особливості запровадження реформи в кожному етапі; зміст стандартів фізкультурної освітньої галузі на основі компетентнісного підходу та рамкової (модульної) навчальних програм з фізичного виховання	Підготуватися до 4-5 го семінарського заняття: окреслити шляхи впровадження складових Концепції «Нова українська школа» у фізичне виховання; здійснити аналіз змістових ліній стандарту фізкультурної освітньої галузі	Педагогічні ситуації щодо впровадження складових Концепції НУШ у фізичне виховання, усне обґрунтування їх змісту, участь в обговоренні	3, 7, 8,
5	Ключові компетентності в українській освіті, шляхи впровадження. Компетентнісний потенціал фізичного виховання.	Знати: характеристику одинадцяти ключових компетентностей; шляхи впровадження кожної ключової компетентності засобами фізичного виховання	Підготуватися до 6-7 го семінарського заняття: ознайомитися із сутністю 11 ключових компетентностей освітньої реформи «Нова українська школа»; розробити алгоритм впровадження ключових компетентностей «Вільне володіння державною мовою», «Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземною мовами», «Математична компетентність», «Компетентності у природничих науках, техніці та технологіях», «Екологічна компетентність». Занотувати в зошиті шляхи впровадження цих компетентностей	Конспект алгоритму впровадження ключових компетентностей	7, 9, 11,17

				<p>Підготуватися до 8 го семінарського заняття: розробити алгоритм впровадження ключових компетентностей: «Інноваційність», «Інформаційна комунікативна компетентність», «Навчання упродовж життя», «Громадянські та соціальні компетентності», «Підприємливість та фінансова грамотність». Занотувати в зошити шляхи упродовження цих компетентностей. Здійснити критичний аналіз провідної ключової компетентності у фізичному вихованні.</p>	<p>Конспект алгоритму впровадження ключових компетентностей</p>	<p>7, 10, 11, 17</p>
б.	<p>Методики перевірки сформованості компетентностей фізичного виховання. Засоби контролю.</p>	<p>перевірки ключових засобами фізичного виховання.</p>	<p>Знати: провідну ключову компетентність фізичного виховання; методики перевірки рівня сформованості ключових компетентностей; засоби реалізації компетентнісного фізичного виховання</p>	<p>Підготуватися до 9 го семінарського заняття: змоделювати урок (заняття) фізичної культури з реалізацією провідної ключової компетентності; засобами мережі Інтернет дібрати методики перевірки громадянських та соціальних компетентностей.</p>	<p>Укласти педагогічні ситуації, які би дозволяли перевірити рівень сформованості компетентностей засобами фізичного виховання</p>	<p>4, 12, 15</p>

Літературні джерела

Основна література:

1. Базенко В. Європейський досвід управління розвитком фізичної культури та спорту на місцевому рівні / В. Базенко // Ефективність державного управління. – 2017. – Вип. 1 (50). – Ч. 1. – С. 156–165.
2. Березівська Л. Тенденції реформування шкільної освіти в Україні у ХХ ст. / Л. Березівська // Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/162001649.pdf>.
3. Бондаренко І. Адаптація законодавства України до європейського законодавства – один з пріоритетних напрямів реформування правової системи України / Бондаренко // Право України [Текст]. – 2002. – № 7. – С. 63–66.
4. Гасюк І. Л. Нормативно-правові засади державного управління фізичною культурою та спортом у країнах Європи / І. Л. Гасюк // Українські наукові записки. – 2013. – № 4(48). – С. 462–472.
5. Даниленко Л. І. Перспективи та виклики євроінтеграційних процесів для України : навч.-метод. матеріали / Л. І. Даниленко, І. В. Поліщук. – К. : НАДУ, 2013. – 132 с.
6. Книшик С. Особливості реформування системи державного управління загальною середньою освітою в Україні: європейський досвід / С. Книшик // Ефективність державного управління : зб. наук. праць. – 2015 – Вип. 43. – С. 74 – 80.
7. Москаленко Н. В. Ключові компетентності у фізичному вихованні школярів в рамках реформи "Нова українська школа" / Москаленко Н. В., Сороколіт Н. С., Турчик І. Х. // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. пр. – Київ, 2019. – Вип. 5К(113)19. – С. 223–228.
8. Овчарук О. Компетентності як ключ оновлення змісту освіти / О. Овчарук // Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. – К.: К.І.С., 2003. – С. 13–42.
9. Сороколіт Н. Становлення шкільного фізичного виховання в Україні в період незалежності / Сороколіт Наталія, Римар Ольга, Соловей Алла // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2018. – № 2. – С. 135–139.
10. Сороколіт Н. Методичні рекомендації щодо запровадження наскрізної змістової лінії «Громадянська відповідальність»: Фізична культура / Н. Сороколіт, О. Шиян. – К. : Основа, 2018. – 26 с.
11. Сороколіт Н. Можливості реалізації ключових компетентностей Нової української школи у фізичному вихованні школярів / Сороколіт Наталія // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2019. – № 3. – С. 167–174.

12. Турчик І. Урок фізичної культури у системі початкової шкільної освіти Польщі / Ірина Турчик, Оксана Вацеба, Світлана Бірюк // Молода спортивна наука України. – 2009. – Вип. 13, т. 2. – С. 187–191.
13. Ярова О.Б. Трансформація цілей початкової освіти в країнах Європейського Союзу на рубежі ХХ-ХХІ століть / О. Б. Ярова // [Зб. наук.праць \[Херсонського державного університету\]. Педагогічні науки](#). – 2015. – Вип. 67. – С. 53–60. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2015_67_11.
14. Andreff W. Public and private sport financing in Europe: the impact of financial crisis / W. Andreff // 84th Western Economic Association International Conference. – Vancouver. – 2009. – June 29th – July 3rd.
15. Annali della Pubblica Istruzione, № 3-4 / 2000.
16. A Curriculum for Excellence : The Curriculum Review Group. – Edinburgh : Scottish Executive, 2004. – 18 p.
17. Analysis of Attitudes to educational reforms in Ukraine of Physical Education teachers and primary education teachers / Natalia Moskalenko, Ivanna Bodnar, Nataliya Sorokolit, Olga Rymar, Alla Solovey // Society. Integration. Education : proceedings of the International Scientific Conference (May 22th -23th). – Rēzekne, 2020. – Vol. 2. – P. 119– 129.

Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу

Упродовж вивчення даної дисципліни використовуються словесні методи (розповідь; пояснення; бесіда); наочні методи (демонстрація таблиць та рисунків; презентації; відеопоказ); інноваційні методи (робота в парах, трійках; «карусель»; «проблемного навчання»); інтерактивні методи («коло ідей»; «акваріум»; «мозковий штурм»; «вільний мікрофон»).

Інтерактивні технології навчання:- кооперативного навчання; колективно-групового навчання; ситуативного моделювання; опрацювання дискусійних питань.

Техніки для формування ключових компетентностей: метод репертуарної сітки; критичних інцидентів; прямих атрибутів. Вправи для розвитку соціально-емоційних навичок: «емоційний щоденник», вправа «розвивати наполегливість», вправа «ефективне прийняття рішень», вправа «для гарного соціального спілкування», «Сенгвіч-техніка», «Повідомлення-Я».

Політика курсу

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Семінарські та практичні роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (60% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання (дострокове складання) курсу відбувається з дозволу відділу аспірантури та докторантури за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності

Списування під час контрольної роботи заборонене. У конспектах самопідготовки до семінарських занять необхідно вказувати джерела отримання інформації.

Політика щодо відвідування

Відвідування занять є одним із компонентів оцінювання, адже дає змогу

отримати максимальний бал за усі види робіт. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять в усній та письмовій формах. Максимальний сумарний бал за результатами поточного оцінювання – 45 (по 5 балів за кожну із 9 тем), 15 балів за контрольну роботу та 40 балів – підсумковий тест. Максимальна кількість балів за курс – 100.

Завдання для підсумкового контролю

1. Поняття «компетентність». Його характеристика та значення в освіті.
2. Розвиток компетентнісного навчання в країнах Європейського Союзу.

3. Досвід компетентнісного навчання в країнах Європи для реформування освіти в Україні.
4. Оцінювання освітніх компетентностей в Європейських системах освіти.
5. Вклад фізичного виховання у розвиток компетентнісного навчання в країнах Європейського Союзу.
6. Чинники, що спонукають упровадження компетентнісного підходу у вітчизняну систему освіти.
7. Етапи реформування вітчизняної освіти на засадах компетентнісного навчання.
8. Складові Концепції «Нової української школи».
9. Принцип дитиноцентризму, студентоцентризму у фізичному вихованні. Його сутність та шляхи реалізації.
10. Принцип «педагогіки партнерства». Шляхи впровадження в різних формах фізичного виховання.
11. Компетентнісний підхід у навчання як новий зміст у фізичному вихованні.
12. Етапи впровадження освітньої реформи «Нова українська школа». Значення фізичного виховання в реформуванні освіти.
13. Ключові компетентності як інноваційний зміст фізичного виховання.
14. Реалізація ключової компетентності «Вільне володіння державною мовою» засобами фізичного виховання.
15. Шляхи впровадження ключової компетентності «Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами» у фізичне виховання.
16. Математична компетентність, її значення для фізичної вдосконаленості та шляхи впровадження.
17. Ключова компетентність «Інноваційність» як виклик сьогодення та шляхи її впровадження у фізичне виховання.
18. Значення ключової компетентності «Компетентності у природничих науках, техніці та технологіях» для формування рухової активності.
19. Екологічна компетентність та фізичне виховання.
20. Ключова компетентність «Навчання упродовж життя» та фізичне вдосконалення. Засоби та шляхи впровадження.
21. Ключова компетентність «Громадянські та соціальні компетентності» як провідна компетентність фізкультурної освітньої галузі.
22. Культурна компетентність та шляхи її формування у фізичному вихованні.
23. Підприємливість та фінансова грамотність у фізичному вихованні. Шляхи впровадження.
24. Інформаційно-комунікативна компетентність у фізичному вихованні. Значення для формування фізичної вдосконаленості.

25. Методики перевірки рівнів сформованості ключових компетентностей засобами фізичного виховання.

